

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

ТРАВМАТОЛОГИЯ ЖӘНЕ ОРТОПЕДИЯ

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Травматология және ортопедия мамандығы бойынша 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

14. Семенова О.П.//Реабилитация посттравматических больных. - 2006. - 240 с.
15. Соколов В.А.//Множественные и сочетанные травмы. - 2006. - 518 с.
16. Соколов В.А.//Травматология Множественные и сочетанные травмы, Практические пособие. - 2006. - 518 с.
17. Малахов О.А., Карлина С.Э. //Врожденный вывих бедра. - 2006. - 128 с.
18. Томас Скалетта, Джеффери Шайдер//Неотложная травматология. -2006. -750 с.
19. Мовшович И.А.//Оперативная ортопедия. - 2006. - 448 с.
20. Соломин Л.Н.//Основы чрескостного остеосинтеза аппаратом Г.А. Илизарова. - 2005.
21. Гуменюк Н.И., Киркилевский С.И. Инфузионная терапия: Теория и практика, Киев, Книга Плюс 2004.
22. Агаджанян В.В., Пронских А.А., Устьянцева И.М. и др. «Политравма». Новосибирск, Наука, 2003.
23. Агаджанян В.В., Пронских А.А., Устьянцева И.М. и др. «Политравма. Септические осложнения». – Новосибирск, Наука. 2003.
24. Климовицкий В.Г., Пастернак В.Н.//Манипуляция в практике ургентной травматологии. Практическое руководство. - 2003. - 384 с.
25. Дж. Эдвард Морган-мл. Мэгид С. Михаил «Клиническая анестезиология» Перевод с английского под редакцией академика РАМН А. А. Бунятяна, Издательство БИНОМ, – Москва. 2001.
26. Парамонов Б.А., Порембский Я.О., Яблонский В.Г. Ожоги. Руководство., Санкт-Петербург. 2000. – 480 с.
27. Пол Марино «ICU Book», 1999 г.
28. Ip D. Orthopedic Traumatology – A Resident’s Guide, 2-d edition – Springer-Verlag, Berlin, 2008.
29. Ip D. Orthopedic Principles - A Resident’s Guide, Springer-Berlin-Heilderberg, 2005.

7 Список рекомендуемой литературы

На русском языке

основная:

1. Котелников Г.П., Краснов А.В., Мирошниченко В.Ф. //Травматология. - 2009. - 538 с.
2. Гуманенко Е.К., Козлова В.К.//Политравма. -2009. - 608 с.
3. Котелников Г.П., Миронов С.П. // Травматология. - 2008.
4. Фишкин А.В. // Травматология. -2008. - 352 с.
5. Травматология и ортопедия / в 4 томах. Том 3. Травмы и заболевания нижней конечности. Издательство: Гиппократ, 2008. - 1056 с.
6. Шапошников Ю.Г. //Травматология и ортопедия. -2007. - 3т.
7. Корнилов Н.В., Грязнухин Э.Г.//Травматология и ортопедия, том 4. Травмы и заболевания таза, груди, позвоночника, головы. 2006. - 624 с.
8. Анкин Л.Н., Анкин Н.Л. //Травматология. -2005. - 496 с.
9. Травматология и ортопедия/Руководство для врачей в 4 томах под общей ред. Н.В. Корнилова. – С-Пб., «Гиппократ», 2004. - 768 с.
10. Киричек С.И. //Травматология и ортопедия. - 2002.

дополнительная:

1. Гиршин С.Г. //Травматология. Клинические лекции по неотложной травматологии. –Учебное пособие. - 2009.
2. Иванников С.В., Оганесян О.В., Шестерня Н.А. //Травматология. Наружный чрескостный остеосинтез при переломах костей предплечья –Практическое пособие. - 2009.
3. Шапавалов В.М., Хоминец В.В., Михайлов С.В.//Основы внутреннего остеосинтеза. -2009. - 240 с.
4. Новикова С.Л. //Легкость движения. Реабилитация после эндопротезирования коленного и тазобедренного суставов по запатентованной методике. - 2009. - 120 с.
5. Епифанов В.А., Епифанов А.В.//Восстановительное лечение при повреждениях опорно-двигательного аппарата. - 2009. - 480 с.
6. Кондратьев А.Н. //Неотложная нейротравматология. - 2009. - 192 с.
7. Клюквин И.Ю., Мигулева И.Ю., Охотский В.П.//Травмы кисти. - 2009. - 192 с.
8. В.Ф. //Экстренная помощь при травмах, болевых шоках и воспалениях –Практическое пособие. 2008.
9. Дэвид Гранди, Эндрю Суэйн //Травма спинного мозга. - 2008. - 128.
10. Петров В.Г., Замилацкий Ю.И., Буров Г.Н. //Технология изготовления протезов верхних конечностей. - 2008. - 128 с.
11. Лоренс Б. Харклесс, Ким Фелдер-Джонсон //Секреты голеностопного сустава и стопы. - 2007. - 320с.
12. Котешева И.А.//Травмы. Первая помощь и восстановительное лечение. - 2008. - 352 с.
13. Набоков А.Ю.//Современный остеосинтез. - 2007. - 400 с.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба.	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	8
3. Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны . . .	10
4. Біліктілікті арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	20
5. Оқу және оқыту әдістері	23
6. Клиникалық база	23
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	24

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

«Травматология және ортопедия» мамандығы бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (қайта даярлау және біліктілікті арттыру) дәрігерлерді даярлаудың міндетті формасы болып табылады. Қайта даярлау үздіксіз кәсіптік дамыту жүйесіндегі білікті дәрігер маманның дайындығына бағытталған ЖОО-дан кейінгі оқытудың заңды жалғасы. Біліктілікті арттыру бұрын меңгерген кәсіптік білімді, іскерлік пен машықтарды кеңейту, тереңдету және жетілдіру үшін қажет.

Пәннің мақсаты:

Травматолог-ортопед мамандарын қайта даярлауға қойылатын міндетті талаптарды орындау есебінен медициналық қосымша білім берудің жоғары сапасына қол жеткізу, сондай-ақ мамандық бойынша қазіргі өзекті мәселелерді білу және инновациялық технологияларды меңгеру.

Бағдарлама хирургиялық бейін мамандығы бойынша алғашқы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған (медициналық жоғары білім, интернатура, кадрларды қайта даярлау).

Оқытушының немесе тәлімгердің басшылығымен жүргізілетін практикалық қызмет, симуляциялаушы үлгілерде практикалық машықтарды әзірлеу, семинар сабақтары, дәрістер, өзіндік жұмыс қайта даярлаудың тікелей негізгі әдістері болып табылады.

Сабақтар тікелей Травматология және ортопедия ҒЗИ клиникалық бөлімшелерінде, оқу бөлмелерінде (симуляция орталығында) өткізіледі.

Пәннің міндеттері:

Травматолог-ортопед мамандарын қайта даярлау және біліктілікті арттыруға қойылатын міндетті талаптарды орындау есебінен медициналық қосымша білім берудің жоғары сапасына қол жеткізу.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тыңдарман:

- балалар мен ересектерге травматологиялық көмекті ұйымдастырудың жалпы мәселелерін; травмпункттердің жұмысын ұйымдастыруды; травматология-ортопедиядағы қарқынды терапия мен реанимацияның мәселелерін;
- дененің негізгі бөліктерінің, оның ішінде аяқ-қолдың, бассүйектің, жамбас пен омыртқаның анатомиясын, олардың қанмен қамтылуын және нервтенуін;
- жарақат пен қан жоғалтудың патофизиологиясын, шок пен қан жоғалтудың профилактикасы мен терапиясын; жарақаттық және іріңді үдерістің, термиялық және радиациялық зақымданудың патофизиологиясы мен морфологиясын;
- травматология және ортопедиядағы, камбустиологиядағы зерттеудің жалпы және функциялық әдістерін;
- балалар ортопедиясы мен травматологиясының ерекшеліктерін;

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные, интерактивные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме и на дому, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах, формирование портфолио.

6 Клиническая база

Травматологические отделения стационаров: острой травмы, политравмы, нейро-травматологии, ортопедии, гнойной травматологии, микрохирургии.

Травматологические пункты. Центры (отделения) реабилитации.

6	Политравма	Особенности диагностики и лечения политравм . Лечение множественных переломов. Травматический шок и сочетанные повреждения. Организация работы травмпункта и приемного покоя.
7	Врожденные и приобретенные ортопедические заболевания опорно-двигательного аппарата	Врожденные деформации позвоночника (сколиоз, мышечная кривошея, болезнь Шпренгеля, Клиппеля-Фейля). Деформация грудной клетки. Врожденный вывих бедра. Деформации стоп, артрогриппоз.
8	Дегенеративно-дистрофические и неспецифические воспалительные заболевания суставов	Деформирующий артроз, диагностика и лечение. Дифференциальная диагностика артритов, синовитов, их лечение.
9	Остеосинтез и компрессионно-дистракционные методы в ортопедии	Погружной остеосинтез в травматологии. Компрессионно-дистракционный остеосинтез в ортопедии.
10	Повреждения и заболевания позвоночника	Не осложненные и осложненные переломы тел позвонков. Дегенеративно-дистрофические заболевания позвоночника (остеохондроз, спондилоартроз, спондилез и др.). Хирургии позвоночника.

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

	Содержание СРС
1	Консервативные методы лечения переломов и повреждений суставов.
2	Современные принципы остеосинтеза переломов.
3	Принципы консервативной терапии остеоартрозов.
4	Этиология, патогенез и лечение остеопорозов.
5	Основы регенерации костной ткани и способы оптимизации сращения костей.
6	Работа в библиотеке, Интернете.

- ортопедия және травматологиядағы, камбустиологиядағы ауырсынуды басу ұстанымдарын, тәсілдері мен әдістерін;
- рентген, радиологиялық және арнайы зерттеудің басқа да әдістерін қолданудың көрсетімдерін және қарсы көрсетімдерін;
- травматология мен ортопедиядағы емдеу әдістерді, әртүрлі жас тобындағы халыққа жасалынатын операция көрсетімдерін және қарсы көрсетімдерін;
- организмнің термиялық жарақатқа жалпы реакциясын, олардың даму механизмі мен клиникалық көріністерін;
- терең күйіктер кезінде операцияға дайындықты және операциядан кейінгі кезеңде жүргізу ұстанымдарын;
- күйіктік жіті жарақаттың ағымын;
- камбустиологияда пластикалық операциялар үшін қолданылатын хирургиялық аппаратурамен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасын;
- травматология және ортопедия бөлімшелерінің палаталарын, операциядан кейінгі және қарқынды терапия бөлімшелерінің палаталарын жабдықтауды және олардың құралдарын;
- травматология мен ортопедияда физиотерапияны және қалпына келтіру емін қолдану, санаторий мен курортта емдеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін білуі тиіс.

Тыңдарман:

- дененің әртүрлі бөліктерінде кездесетін жарақаттардың жалпы белгілерін анықтауды, қажетті шұғыл көмек көрсетуді;
- реанимациялық іс-шаралардың ауқымын және реттілігін анықтауды;
- операция жасау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін анықтауды; сызбанұсқа мен жоспар құруды, науқастарды жүргізу тәсілін анықтауды, науқасты шұғыл және жоспарлы операцияға даярлау жоспарын әзірлеуді;
- зерттеудің арнайы әдістерінің қажеттілігін анықтауды (зертханалық, рентгенологиялық, радиоизотоптық, функциялық және т.б.), олардың нәтижелерін дұрыс түсіндіруді;
- термоингалициялық зақымдардың ауыртпалығын бағалауды;
- науқасты операциядан кейін қадағалау сызбанұсқасын әзірлеуді, операциядан кейінгі асқынулардың алдын алуды, оны оңалтуды;
- науқастың жағдайын дұрыс бағалауды және мамандандырылған бөлімшелерде емдеуді қажет ететін науқасты тасымалдауды;
- күйіп қалған науқастарға таңғыш таңу технологиясын;
- аутодермопластика түрлерін;
- күйік салдарларының реконструкциялық хирургия негіздерін;
- жарақаттық үдерістің фазасына байланысты таңғыш материалдың әртүрлісін пайдалануды;
- зақымдану тереңдігі мен аумағын анықтауды;
- күйіктік шоктың ауыртпалығын бағалауды; күйіктік шокта шокқа қарсы терапияны дер кезінде және толық көлемде өткізуді;

- термиялық жарақаты бар науқастарға мамандандырылған көмек көрсетуді;
- тері ауыстыру техникасы мен әдістерін меңгеруді (еркін және қоректендіретін тармақты);
- реконструкция-қалпына келтіру операциялары кезінде қолданылатын операциялардың техникасын меңгеруді үйреніп алуы қажет.

Тыңдарман:

- аяқ-қолға, ұршық буынына ғаныштық таңғыштарды салуға; торакобрахиальдық таңғышты таңуға;
- қаңқаларды тартып созуға;
- ампутация мен экзартикуляция жасауға;
- аяқ-қол сүйектерінің ашық және жабық остеосинтезін орындауға;
- компрессия-дистракциялық аппараттарды салуға;
- бассүйекке ламинэктомия, торакотомия, трепанация жасауға;
- бұлшықет, бұлшықет-сіңір пластикасын қалпына келтіруге;
- омыртқалардың, астыңғы жақсүйектің, иықтың, білектің, тоқпанжіліктің, қол ұшының, саусақтар фалангілерінің, аяқ басының шыққан буындарын орнына салуға;
- сүйек қаңқасына жасалатын түзетуші операцияларды жасауға;
- артропластика жасауға;
- некротомия жасауға;
- некрэктомия жасауға;
- бірсәттік аутодермопластикамен алғашқы некрэктомия, бірсәттік немесе жылдамдатылған аутодермопластикамен шұғыл некрэктомия жасауға;
- ампутация техникасын меңгеруге машықтануы қажет.

2 Пән сағаттарының бөлінуі

Хирургиялық бейін мамандықтар бойынша алғашқы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарды қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Стационардағы травматология және ортопедия	216	24	120	72
Амбулатория-емханалық травматология және ортопедия	216	24	120	72
Балалар травматологиясы және ортопедиясы	108	12	60	36

8	Остеосинтез и компрессионно-дистракционные методы в травматологии.
9	Остеосинтез и компрессионно-дистракционные аппарата в ортопедии.
10	Особенности диагностики и лечения множественных и сочетанных повреждений.
11	Травматический шок и боль.
12	Врожденные деформации позвоночника.
13	Врожденные деформации грудной клетки. Врожденные деформации конечностей.
14	Дегенеративно-дистрофические и неспецифические заболевания суставов.
15	Повреждения и приобретенные заболевания позвоночника.
16	Основы доказательной медицины.
17	Формирование здорового образа жизни.

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Социальная гигиена и организация травматологической и ортопедической помощи в Республике Казахстан	История развития травматологии и ортопедии в Казахстане. Действующая структура и организация травматологической и ортопедической помощи в РК.
2	Общие вопросы травматологии и ортопедии	Особенности обследования пациента и специальные методы исследования в ортопедии и травматологии. Общие принципы лечения переломов. Особенности лечения у детей.
3	Современные принципы остеосинтеза (блокирующий, биологичный)	Блокирующий остеосинтез в травматологии и ортопедии. Современные принципы. Интрамедуллярный и накостный блокирующий остеосинтез в травматологии и ортопедии.
4	Частные вопросы травматологии и ортопедии	Открытые повреждения костей и суставов. Повреждения плечевого пояса и верхней конечности. Переломы длинных костей нижних конечностей. Особенности внутри-и внесуставных переломов. Повреждения коленного и голеностопного суставов, стопы.
5	Остеосинтез и компрессионно-дистракционные методы в травматологии	Погружной остеосинтез в травматологии Внеочаговый компрессионно-дистракционный остеосинтез в травматологии.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
Травматология и ортопедия в стационаре	
1	Консервативные методы лечения переломов и повреждений суставов.
2	Нетипичные способы остеосинтеза оскольчатых переломов.
3	Принципы консервативной терапии остеоартрозов.
4	Этиология, патогенез и лечение остеопорозов.
5	Основы регенерации костной ткани и способы оптимизации сращения костей
6	Работа в библиотеке, Интернете.
Амбулаторно-поликлиническая травматология и ортопедия	
1	Профилактика травматизма в быту и на производстве.
2	Работа в библиотеке, Интернете.
Детская травматология и ортопедия	
1	Редкие формы ортопедической патологии верхней конечности.
2	Редкие формы ортопедической патологии позвоночника.
3	Редкие формы ортопедической патологии грудной клетки.
4	Редкие формы ортопедической патологии нижней конечности.
5	Работа в библиотеке, Интернете.

4 Примерный тематический план и содержание тематики дисциплин повышения квалификации «Актуальные проблемы терапии»

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тематика
1	Социальная гигиена и организация травматолого-ортопедической помощи в Республике Казахстан.
2	Общие вопросы травматологии и ортопедии.
3	Открытые повреждения костей и суставов.
4	Повреждения плечевого сустава и вращающей манжеты плеча.
5	Переломы и вывихи костей верхней конечности, вывихи предплечья и кисти.
6	Повреждения костей и суставов нижней конечности.
7	Особенности внутри и околоуставных переломов.

Камбустиология	108	12	60	36
Тірек-қимыл аппаратының жалпы хирургиясы, клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы	54	12	24	18
Травматология және ортопедиядағы сәулелік диагностика	54	12	24	18
Сағаттардың жалпы саны	1620	288	792	540

Хирургиялық емес бейін мамандықтары бойынша алғашқы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Стационардағы травматология және ортопедия	270	36	144	90
Амбулатория-емханалық травматология және ортопедия	270	36	144	90
Балалар травматологиясы және ортопедиясы	216	24	120	72
Камбустиология	108	12	60	36
Тірек-қимыл аппаратының жалпы хирургиясы, клиникалық анатомиясы және оперативтік хирургиясы	54	12	24	18
Травматология және ортопедиядағы сәулелік диагностика	108	12	60	36
Сағаттардың жалпы саны	1890	234	1026	630

Біліктілікті арттыру

Тақырыбы	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Травматология мен ортопедияның өзекті мәселелері	216	24	120	72

3 Қайта даярлау пәнінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Стационардағы травматология және ортопедия	
1	Буындар зақымдары мен ауруларының артроскопиялық диагностикасы.
2	Тізе буыны зақымдарының артроскопиялық диагностикасы.
3	Иық буыны зақымдарының артроскопиялық диагностикасы.
4	Политравма. Политравма кезіндегі диагностика мен емдеу ерекшеліктері.
5	Көптеген және жанамаласқан зақымдар кезіндегі сынықтарды емдеудің консервативтік және операциялық әдістері.
6	Омыртқалардың асқынбаған сынулары.
7	Омыртқалар сынығын емдеу.
8	Омыртқаны зақымданғаннан кейін оңалту.
9	Қол ұшы хирургиясы, жалпы ұстанымдары.
10	Қол ұшы және білезік сүйектерінің сынығын анықтау және емдеу.
11	Қол ұшы сіңірлері зақымдануының диагностикасы мен емі.
12	Ортопедия-травматологиялық бейін емделушілерді оңалтып емдеу мәселелері.
13	Ортопедия мен травматологиядағы физиотерапия және механотерапия.
14	Ортопедия мен травматологиядағы массаж және мануальдық терапия.
15	Ортопедия және травматологиядағы бекітуші остеосинтездің қазіргі ұстанымдары.
16	Интрамедуллярлық бекітуші остеосинтездің идеологиясы және биомеханикалық негіздемесі.
17	Сүйекүстілік бөгеуші остеосинтездің идеологиясы және биомеханикалық негіздемесі.
18	Ірі буындарды эндопротездеудің тарихы және жалпы ұстанымдары.
19	Ұршық буынын жарақат кезінде эндопротездеу.
20	Ұршық буынын коксартроздар кезінде эндопротездеу.
21	Тізе буынын эндопротездеу.
22	Иық буынын эндопротездеу.
23	Тобық буынын, шынтақ буынын, қол ұшы мен аяқ ұшының ұсақ буындарын эндопротездеу.
24	Ошақтан тыс остеосинтездің негіздері.

Камбустиология		
1	Ожоги	Клиника и лечение. Эпидемиология и классификация ожогов. Электроожоги. Ожоги химическими веществами.
2	Ожоговая болезнь	Особенности ожогового шока и ожоговой болезни. Способы определения глубины и площади ожогов. Ожоговый шок. Септицемия. Септикопиемия. Реконвоlescенция.
Общая хирургия, клиническая анатомия и оперативная хирургия опорно-двигательного аппарата		
1	Современные принципы асептики и антисептики	История антисептики и асептики. Современные принципы лечения раны и хирургической инфекции.
2	Шок, коллапс, обморок, терминальное состояние. Травматический токсикоз. Общее действие травмы на организм	Травматический шок. Жировая эмболия. Определение понятия травматического шока, статистика, теории патогенеза травматического шока, классификация. Клиническая картина травматического шока. Особенности клиники при повреждениях грудной клетки, термических ожогах, повреждениях таза и конечностей, переломах позвоночника. Оказание помощи при травматическом шоке – обезболивание, транспортная иммобилизация, транспортировка, инфузионная терапия. Лечение шока в стационарных условиях.
3	Клиническая анатомия конечности, топография магистральных сосудов и нервов. Оптимальные доступы при хирургических операциях в ортопедии и травматологии	Клиническая анатомия и оперативная хирургия шеи, груди, позвоночника, плечевого пояса, таза, тазобедренного сустава, верхней конечности и нижней конечности. Топографическая анатомия кивательной мышцы, магистральных сосудов и нервов. Доступы к шейным позвонкам. Клиническая анатомия и оперативная хирургия груди. Топографическая анатомия средостения. Трансторакальные доступы к позвоночнику. Топографическая анатомия вращательной манжеты плеча, лучевого нерва. Топографическая анатомия органов малого таза и доступы к тазовым костям. Топографическая анатомия и доступы к проксимальному концу бедра.

	и последствий травм опорно-двигательного аппарата	следствий травм опорно-двигательного аппарата. Этиология, патогенез, клиническая картина дифференциальная диагностика.
8	Лечение посттравматических деформаций и ложных суставов нижней конечности	Лечение и его особенности при различных формах ложных суставов (гипертрофические и атрофические ложные суставы). Внеочаговый остеосинтез при лечении ложных суставов нижней конечности. Костная аутопластика.
9	Лечение посттравматических деформаций и ложных суставов верхней конечности	Лечение и его особенности при различных формах ложных суставов (гипертрофические и атрофические ложные суставы). Внеочаговый остеосинтез при лечении ложных суставов верхней конечности. Костная аутопластика.
10	Современные принципы профилактики и лечения гнойно-инфекционных осложнений травм и заболеваний опорно-двигательного аппарата	Диагностика посттравматического остеомиелита. Клинические методы исследования. Рентгенография. Ультрасонография. Остеоденситометрия. КТ. Магниторезонансная томография. Радионуклидная диагностика. Основные принципы комплексного лечения хронического остеомиелита гнойно-инфекционных осложнений травм.
11	Современные фармакологические средства предупреждения и лечения гнойных осложнений	Консервативные методы лечения. Принципы антибактериальной терапии в лечении хронического остеомиелита. Применение антисептиков, способы обработки ран.
12	Профилактика и лечение посттравматического остеомиелита, послеоперационных нагноений и трофических осложнений	Основные принципы комплексного лечения хронического остеомиелита. Роль оперативных методов лечения хронического остеомиелита. Принцип радикальности при хирургической обработке остеомиелитического очага. Чрескостный компрессионно-дистракционный остеосинтез в лечении остеомиелитических дефектов костей. Пластические методы замещения остеомиелитических дефектов. Миопластические методы замещения костных полостей. Костно – миопластические методы замещения костных полостей. Кожная пластика в лечении инфицированных дефектов мягких тканей.

25	Жілік сынуларын емдеу кезінде қолданылатын ошақтан тыс остеосинтез.
26	Аяқ-кол ұшының бөліктерін ұзарту және пішінін келтіру кезіндегі ошақтан тыс остеосинтез.
27	Иық буынының жарақаттары мен ауруларының саралау диагностикасы.
28	Тоқпанжіліктің шығуларын және сынуларын емдеу және диагностикалау.
29	Айналдырғыш манжеттердің зақымдануы және иық буыны қаптамасының аурулары.
30	Артроскопиялық хирургияның жалпы ұстанымдары.
31	Тізе буынының артроскопиялық хирургиясы.
32	Иық буынының артроскопиялық хирургиясы.
Амбулатория-емханалық травматология және ортопедия	
1	Тірек-кимыл аппаратының жарақаттары мен ауруларын амбулаториялық емдеудің қазіргі ұстанымдары.
2	Иық белдеуі мен қол зақымдарының амбулаториялық диагностикасы мен емі.
3	Аяқ зақымдарының амбулаториялық диагностикасы мен емі.
Балалар травматологиясы және ортопедиясы	
1	Омыртқаның туа біткен аурулары мен аномалиясы.
2	Сколиоз ауруы.
3	Сколиоздарды емдеу.
4	Сколиоз ауруының реабилитациясы, профилактикасы және емі.
5	Аяқтың туа біткен аурулары мен аномалиясы. Ұршықтың туа біткен шығуы. Үлкен жіліншіктің туа біткен жалған буыны. Туа біткен маймақтық, жалпақ және жалпақ-вальгустық аяқ ұшы. Артрогриппоз.
6	Мойынның, көкіректің, қолдың туа біткен аурулары. Туа біткен бұлшықеттік қисық мойын, Шпренгель, Клиппель-Фейл ауруы. Көкіректің құйғы (шұңқыр) тәрізді және құстөсті деформациясы. Қабыртқалардың типтік емес деформациясы. Диагностикасы мен емі. Синдактилия, радиоульнарлық синостоз. Маделунг деформациясы. Клиникасы, диагностикасы және емі.
7	Буындардың контрактурасы мен анкилозы. Полиомиелит және полиомиелиттік деформация. Балалардың церебральдық салдануы.
8	Бұлшықеттердің, сіңірлердің, буын қалталарының аурулары. Миозиттер, оссификациялаушы миозит. Миофасциальдық ауырсыну, миогеллез. Диагностикасы мен емі. Тендиниттер, тендовагиниттер, тендопериостопатия. Жіті және созылмалы бурситтер, синовиттер. Ганглилер және гигромалар. Тарылтатын лигоментиттер.

9	Буындардың жіті және созылмалы аурулары. Бейспецификалық, жіті және созылмалы синовиттер. Ревматизмдік, туберкулездік, сарыптық, создық, хламидиялық, виллезно-нодулярлық және пигменттік синовиттер.
10	Омыртқа сүйектері мен буындарының дегенеративтік-дистрофиялық аурулары. Деформациялаушы остеоартроз. Омыртқаның дегенеративтік аурулары (остеохондроз, спондилез, спондилоартроз, спондилолистез, остеопороз).
11	Тірек-қимыл аппаратының жарақаттан кейінгі деформациясының және жарақат салдарының жалпы сипаттамасы.
12	Аяқ буындарының жарақаттан кейінгі деформацияларын және жалған буындарын емдеу.
13	Қол буындарының жарақаттан кейінгі деформациялары мен жалған буындарын емдеу.
14	Тірек-қимыл аппараты аурулары мен жарақаттарының іріңді-инфекциялық асқынуларын алдын алу және оларды емдеудің қазіргі ұстанымдары.
15	Іріңді асқынуларды алдын алу мен емдеудің қазіргі фармакологиялық құралдары.
16	Жарақаттан кейін дамитын остеомиелитті, операциядан кейін туындайтын іріңді және трофикалық асқынуларды алдын алу және емдеу.
Камбустиология	
1	Күйіктер және күйік аурулары. Күйіктердің эпидемиологиясы және жіктелуі. Күйіктік шоктың және күйік ауруының ерекшеліктері. Күйіктің тереңдігін және аумағын анықтау тәсілдері. Клиникасы мен емі.
2	Терілік жамау және оның түрлері. Еркін және еркін емес терілік жамаулар.
Тірек-қимыл аппаратының жалпы хирургиясы, клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы	
1	Мойынның клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы. Басты изейтін бұлшықеттердің, ірі қантамырлар мен нервтердің топографиялық анатомиясы. Мойыномыртқаға ену әдістері.
2	Көкіректің клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы. Көкірекортаның топографиялық анатомиясы. Омыртқаға трансторакальдық әдіспен ену.
3	Иық буынының, иықтың, шынтақ буынының, білектің, білезіктің және қол ұшының клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы. Иықтың айналдырғыш манжетінің, кәріжілік нервтің топографиялық анатомиясы.

32	Артроскопическая хирургия коленного сустава	Артроскопическая техника удаления и сшивания при повреждениях менисков. Артроскопическое восстановление поврежденных связок коленного сустава, надколенника. Артроскопическое хирургическое лечение остеоартроза коленного сустава.
33	Артроскопическая хирургия плечевого сустава	Артроскопическое лечение патологии плечевого сустава.
Амбулаторно-поликлиническая травматология и ортопедия		
1	Современные принципы амбулаторного лечения травм и заболеваний опорно-двигательного аппарата	Тактика ведения и динамического наблюдения в амбулаторных условиях. Реабилитация больных с травмами и заболеваниями опорно-двигательного аппарата в поликлинических условиях. Медико-социальная экспертиза. Показания к направлению в стационар. Объем необходимых исследований перед госпитализацией. Обеспечение преемственности при амбулаторном долечивании пациентов ортопедо-травматологического профиля после стационарного лечения.
2	Амбулаторная диагностика и лечение повреждений плечевого пояса и верхней конечности	Амбулаторная диагностика и лечение повреждений плечевого пояса и верхней конечности.
3	Амбулаторная диагностика и лечение повреждений нижней конечности	Амбулаторная диагностика и лечение повреждений нижней конечности.
4	Сколиотическая болезнь	Общая характеристика и клинико-рентгенологическая диагностика сколиотической болезни.
5	Лечение сколиозов	Консервативное и оперативное лечение сколиотической болезни. ЛФК, корсеты, мануальная терапия. Характеристика современных металлоконструкций для оперативной коррекции сколиозов.
6	Реабилитация, профилактика и лечение осложнений сколиотической болезни	Медицинская, хирургическая, профессиональная, бытовая и социальная реабилитация больных со сколиозами. Профилактика, лечение осложнений сколиотической болезни.
7	Общая характеристика посттравматических деформаций	Общая характеристика и клинико-рентгенологическая диагностика деформаций и по-

26	Внеочаговый остеосинтез при лечении переломов длинных костей	Внеочаговый остеосинтез при переломах костей верхней конечности. Внеочаговый остеосинтез при переломах костей нижней конечности.
27	Внеочаговый остеосинтез при удлинении и моделировании сегментов конечности	Внеочаговый остеосинтез при удлинении и моделировании сегментов конечности. Моно- и билокальный остеосинтез по Илизарову. Внеочаговый остеосинтез при лечении осложнений и последствий травм (ложных суставов).
28	Дифференциальная диагностика травм и заболеваний плечевого сустава	Дифференциальная диагностика травм и заболеваний плечевого сустава. Этиопатогенез повреждений вращательной манжеты и заболеваний капсулы плечевого сустава.
29	Диагностика и лечение вывихов и переломов плечевой кости	Особенности лечения около- и внутрисуставных переломов плечевой кости. Переломы проксимального конца плеча. Особенности лечения пожилых пациентов. Отрывные переломы бугорков плеча. Диафизарные переломы плеча. Неврологические осложнения. Консервативное и оперативное лечение. Чрезмышечковые и надмышечковые и внутрисуставные переломы дистального конца плеча. Лечение и его особенности у детей. Диагностика и лечение вывихов плечевой кости и их осложнений и последствий.
30	Повреждения вращательной манжеты и заболевания капсулы плечевого сустава	Повреждения вращательной манжеты плеча. Дифференциальная диагностика, клиника и лечение Этиология, механизм, клиническая картина повреждений вращательной манжеты плеча. Дифференциальная диагностика с синдромами шейного остеохондроза. Плечелопаточный пери-артрит, адгезивный капсулит, плексит, контрактуры плечевого сустава. Показания и противопоказания к оперативному лечению мягкотканых повреждений плечевого сустава. Техника оперативного восстановления вращательной манжеты и послеоперационная реабилитация.
31	Общие принципы артроскопической хирургии	Общие вопросы и принципы артроскопической хирургии.

4	Жамбастың клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы. Кіші жамбас ағзаларының топографиялық анатомиясы және жамбас сүйектеріне ену әдістері.
5	Ұршық буынының клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы.
6	Санның топографиялық анатомиясы және санның проксималь ұшына ену әдістері.
7	Сан мен тізе буынының топографиялық анатомиясы мен операциялық хирургиясы.
8	Сирақ-аяқ басы, тобық буынының, аяқ басының клиникалық анатомиясы мен операциялық хирургиясы.
Травматология және ортопедиядағы сәулелік диагностика	
1	Остеология, травматология және ортопедиядағы сәулелік диагностика.
2	Сәулелік диагностиканың ұстанымдары мен әдістері.
3	Тірек-қимыл аппаратының зақымдары мен ауруларының кешенді сәулелік диагностикасы.
3	Ультрадыбыстық диагностика. Компьютерлі томография. Магнит-резонансты томография және интервенциялық радиология.

3.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Стационардағы травматология және ортопедия		
1	Буындардың зақымдары мен ауруларының артроскопиялық диагностикасы	Артроскопияның жалпы мәселелері. Артроскопиялық диагностика ұстанымдары. Артроскопия тарихы. Техникасы. Артроскопиялық мәліметтерді түсіндіру.
2	Тізе буыны зақымдарының артроскопиялық диагностикасы	Менискілердің, айқаш байламдардың, синовиальдық қабықтың, буын шеміршегінің, тізе буынының артроскопиялық диагностикасы.
3	Иық буыны зақымдарының артроскопиялық диагностикасы	Иықтың айналдырғыш манжетінің жаңа және ескі зақымдарының, буын шеміршегінің ақаула-ры мен зақымдарының артроскопиялық диагностикасы.
4	Политравма	Көптеген және жанамаласқан зақымданулар. Жалпы сипаттамасы, жиілігі, туындау механизмі.
5	Политравма кезіндегі диагностика мен емдеу	Көптеген және жанамаласқан зақымданулары бар емделушілерді тексеру алгоритмі. Диагнос-

	ерекшеліктері	тикалық және емдік шаралар реттілігінің ерекшеліктері мен басымдықтары.
6	Көптеген және жанамаласқан зақымдар кезінде сынықтардың емдеудің консервативтік және операциялық әдістері	Көптеген және жанамаласқан зақымдануларды емдеудегі кезіндегі қанқаны тартып созу, ғаныштық таңғыш, ошақтан тыс, сүйекүстілік және сүйекішілік остеосинтездер.
7	Омыртқалардың асқынбаған сынулары	Омыртқалардың асқынбаған сынуларының механизмі, жиілігі, клиникалық көрінісі және диагностикасы.
8	Омыртқа сынықтарын емдеу	Омыртқа зақымдануларын емдеудің консервативтік және операциялық әдістері.
9	Омыртқаны зақымданғаннан кейін оңалту	Омыртқа зақымдануларын кезіндегі медициналық, хирургиялық, кәсіптік және әлеуметтік оңалту, асқынуларды алдын алу.
10	Қол басы хирургиясы, жалпы ұстанымдары	Диагностикасы, емдеудің қазіргі әдістері, кездесетін асқынулар. Қол басы сүйектерінің сынуы мен шығуының жік-темесі мен клиникасы.
11	Қол басы және білезік сүйектерінің сынықтарын анықтау және емдеу	Сынықтың анатомиялық орналасуына байланысты емдеу ерекшеліктері, диагностикасы. Алақан сүйектерінің шығуы. Саусақ фалангілерінің сынуы мен шығуы. Фолькманның ишемиялық контрактурасы.
12	Қол басы сіңірлерінің зақымдануы	Қол басы сіңірлері зақымдануларының диагностикасы мен емі.
13	Ортопедия-травматологиялық бейін емделушілерді оңалтып емдеу мәселелері	Реабилитацияның жалпы ұғымы. Функциялық бұзылыстардың себебі. Тірек-қимыл аппараты қызметінің бұзылуы. Оңалтудың қазіргі құралдары. Емдік денешынықтыруды травматология мен ортопедияда қолданудың негізгі ұстанымдары.
14	Ортопедия және травматологиядағы физиотерапия мен механотерапия	Механотерапияны травматология және ортопедияда қолданудың негізгі ұстанымдары. Әлеуметтік және кәсіптік оңалту ұғымы.
15	Ортопедия және травматологиядағы массаж және мануальдық терапия	Ортопедия және травматологияда мануальдық терапияны қолданудың негізгі ұстанымдары. Ортопедия және травматологияда массажды қолданудың негізгі ұстанымдары.
16	Ортопедия және травматологиядағы бекітуші	Ортопедия және травматологиядағы бекітуші остеосинтез. Қазіргі ұстанымдары. Ортопедия

17	Идеология и биомеханическое обоснование интрамедуллярного блокирующего остеосинтеза	Особенности блокирующего остеосинтеза костей нижней конечности. Особенности блокирующего остеосинтеза костей верхней конечности.
18	Идеология и биомеханическое обоснование наkostного блокирующего остеосинтеза	Особенности наkostного блокирующего остеосинтеза в травматологии и ортопедии. Особенности наkostного блокирующего остеосинтеза костей верхней и нижней конечности.
19	История и общие принципы эндопротезирования крупных суставов	Общие принципы и история эндопротезирования крупных суставов. Показания, противопоказания и техника. Принципы планирования и биомеханики крупных суставов при эндопротезировании.
20	Эндопротезирование тазобедренного сустава при травмах	Однополюсное эндопротезирование при переломах шейки бедра. Показания, противопоказания и техника.
21	Эндопротезирование тазобедренного сустава при коксартрозах	Тотальное эндопротезирование коксартрозов. Показания, противопоказания и техника. Особенности эндопротезирования при асептических некрозах головки бедра. Особенности эндопротезирования при диспластических коксартрозах.
22	Эндопротезирование коленного сустава	Принципы планирования и биомеханики коленного сустава при его эндопротезировании. Современные методики эндопротезирования и виды эндопротезов коленного сустава.
23	Эндопротезирование плечевого сустава	Современные методики эндопротезирования и виды эндопротезов плечевого сустава. Принципы планирования, биомеханики эндопротезирования плечевого сустава.
24	Эндопротезирование голеностопного, локтевого, мелких суставов кисти и стопы	Основы эндопротезирования голеностопного, локтевого, мелких суставов кисти и стопы. Перспективы дальнейшего развития, и совершенствования эндопротезирования суставов. Принципы планирования, биомеханики эндопротезирования голеностопного, локтевого, мелких суставов кисти и стопы.
25	Основы внеочагового остеосинтеза	Основы внеочагового остеосинтеза. Виды аппаратов внешней фиксации.

	ломов при множественных и сочетанных повреждениях	синтез в лечении множественных и сочетанных повреждений.
7	Неосложненные переломы позвонков	Механизм, частота, клиническая картина и диагностика неосложненных переломов позвонков.
8	Лечение переломов позвонков	Консервативные и оперативные методы лечения при повреждениях позвоночника.
9	Реабилитация после повреждений позвоночника	Медицинская, хирургическая, профессиональная и социальная реабилитация, профилактика осложнений при повреждениях позвоночника.
10	Хирургия кисти, общие принципы	Диагностика, современные методы лечения, возможные осложнения. Классификация и клиника переломов и вывихов костей кисти.
11	Диагностика и лечение переломов костей кисти и запястья	Диагностика, особенности лечения переломов в зависимости от анатомической локализации перелома Вывихи пястных костей; Переломы и вывихи фаланг пальцев. Ишемическая контрактура Фолькмана.
12	Повреждения сухожилий кисти	Диагностика и лечение повреждений сухожилий кисти.
13	Вопросы реабилитационного лечения пациентов ортопедо-травматологического профиля	Общее понятие реабилитации. Причины функциональных расстройств. Нарушения функции опорно-двигательного аппарата. Современные средства реабилитации. Основные принципы применения лечебной физкультуры в травматологии и ортопедии.
14	Физиотерапия и механотерапия в ортопедии и травматологии	Основные принципы применения механотерапии в травматологии и ортопедии. Понятие о социальной и профессиональной реабилитации.
15	Массаж и мануальная терапия в ортопедии и травматологии	Основные принципы применения мануальной терапии в травматологии и ортопедии. Основные принципы применения массажа в травматологии и ортопедии.
16	Современные принципы блокирующего остеосинтеза в травматологии и ортопедии	Блокирующий остеосинтез в травматологии и ортопедии. Современные принципы. Интрамедуллярный блокирующий остеосинтез в травматологии и ортопедии.

	остеосинтездің қазіргі ұстанымдары	және травматологиядағы интрамедуллярлық бекітуші остеосинтез.
17	Интрамедуллярлық бекітуші остеосинтездің идеологиясы және биомеханикалық негіздемесі	Аяқ сүйектерінің бекітуші остеосинтезінің ерекшеліктері. Қол сүйектерінің бөгеуші остеосинтезінің ерекшеліктері.
18	Сүйекүстілік бекітуші остеосинтездің идеологиясы және биомеханикалық негіздемесі	Ортопедия және травматологиядағы сүйекүстілік бекітуші остеосинтездің ерекшеліктері. Қол және аяқ сүйектерінің сүйекүстілік бекітуші остеосинтезінің ерекшеліктері.
19	Ірі буындарды эндопротездеудің тарихы және жалпы ұстанымдары	Ірі буындарды эндопротездеудің тарихы және жалпы ұстанымдары. Көрсетімдері, қарсы көрсетімдері және техникасы. Жоспарлау ұстанымдары және эндопротездеу кезіндегі ірі буындардың биомеханикасы.
20	Ұршық буынының жарақаты кезінде оны эндопротездеу	Ортанжілік мойнағының сынулары кезінде қолданылатын бірполості эндопротездеу. Көрсетімдері, қарсы көрсетімдері және техникасы.
21	Ұршық буынының коксартроздары кезінде оны эндопротездеу	Коксартроздарды түбегейлі эндопротездеу. Көрсетімдері, қарсы көрсетімдері және техникасы. Ортанжілік басының асептикалық некрозы кезінде эндопротездеу ерекшеліктері. Дисплазиялық коксартроздар кезінде эндопротездеу ерекшеліктері.
22	Тізе буынын эндопротездеу	Тізе буынын эндопротездеу кезіндегі жоспарлау және биомеханика ұстанымдары. Тізе буынын эндопротездеудің қазіргі әдістемелері және эндопротездердің түрлері.
23	Иық буынын эндопротездеу	Иық буынын эндопротездеудің қазіргі әдістемелері және эндопротездердің түрлері. Иық буынын эндопротездеуді жоспарлау, биомеханика принциптері.
24	Сұрақ-аяқ басы буынын, шынтақ буынын, қол басы мен аяқ басының ұсақ буындарын эндопротездеу	Сұрақ-аяқ басы буынын, шынтақ буынын, қол басы мен аяқ басының ұсақ буындарын эндопротездеу негіздері. Буындарды эндопротездеуді әрі қарай дамыту және жетілдіру басымдықтары. Сұрақ-аяқ басы буынын, шынтақ буынын, қол басы мен аяқ басының ұсақ буындарын эндопротездеуді жоспарлау, биомеханика ұстанымдары.

25	Ошақтан тыс остеосинтездің негіздері	Ошақтан тыс остеосинтездің негіздері. Сыртынан бекітетін аппараттың түрлері.
26	Жіліктің сынуларын емдеу кезіндегі ошақтан тыс остеосинтез	Қол сүйектерінің сынулары кезінде қолданылатын ошақтан тыс остеосинтез. Аяқ сүйектерінің сынулары кезінде қолданылатын ошақтан тыс остеосинтез.
27	Аяқ-қол басының бөліктерін ұзарту және пішіндерін қалпына келтіру кезінде қолданылатын ошақтан тыс остеосинтез	Аяқ-қол басының бөліктерін ұзарту және пішіндерін қалпына келтіру кезіндегі ошақтан тыс остеосинтез. Илизаров әдісі бойынша моно-және билкальдық остеосинтез. Жарақаттың (жалған буындардың) асқынуларын және салдарын емдеу кезіндегі ошақтан тыс остеосинтез.
28	Иық буынының жарақаттары мен ауруларының саралау диагностикасы	Иық буынының жарақаттары мен ауруларының саралау диагностикасы. Айналырғыш манжеттер зақымдануының және иық буыны қаптамасы ауруларының этиопатогенезі.
29	Токпанжілік буынының шығуы мен сүйектің сынуы кезіндегі диагностика мен ем	Токпанжіліктің буын маңынан және буынішілік сынуларын емдеу ерекшеліктері. Иықтың проксималь ұшының сынуы. Егде жастағы емделушілерді емдеу ерекшеліктері. Иық дөңесінің үзіліп сынуы. Иықтың диафиздік сынуы. Неврологиялық асқынулар. Консервативтік және операциялық жолдармен емдеу. Иықтың дистальдық ұшының айдаршық тұсынан және айдаршық үстінен, буынішінен сынуы. Емдеу және оның балалардағы ерекшеліктері. Токпанжілік буыны шығуының диагностикасы мен емі, олардың асқынулары және салдары.
30	Айналырғыш манжеттердің зақымдануы және иық буыны қаптамасының аурулары	Иықтың айналырғыш манжетінің зақымдануы. Саралау диагностикасы, клиникасы және емі. Иықтың айналырғыш манжеті зақымдануының этиологиясы, механизмі, клиникалық көрінісі. Мойын остеохондрозын синдромдарымен бірге саралау диагностикасын жүргізу. Иық-жауырындық периадрит, адгезиялы капсулит, плексит, иық буынының контрактурасы. Иық буыны жұмсақ тіндірінің зақымдануларын операциялық әдіспен емдеу көрсетімдері мен

6	Топографическая анатомия бедра и доступы к проксимальному концу бедра.
7	Топографическая анатомия и оперативная хирургия бедра и коленного сустава.
8	Клиническая анатомия и оперативная хирургия голени, голеностопного сустава, стопы.
Лучевая диагностика в травматологии и ортопедии	
1	Лучевая диагностика в остеологии, травматологии и ортопедии.
2	Принципы и методы лучевой диагностики. Комплексная лучевая диагностика повреждений и заболеваний опорно-двигательного аппарата.
3	Ультразвуковая диагностика. Компьютерная томография. Магнитно-резонансная томография и интервенционная радиология.

3.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
Травматология и ортопедия в стационаре		
1	Артроскопическая диагностика повреждений и заболеваний суставов	Общие вопросы артроскопии. Принципы артроскопической диагностики. История артроскопии. Техника. Интерпретация артроскопических данных.
2	Артроскопическая диагностика повреждений коленного сустава	Артроскопическая диагностика повреждений менисков, крестообразных связок, синовиальной оболочки, суставного хряща, коленного сустава.
3	Артроскопическая диагностика повреждений плечевого сустава	Артроскопическая диагностика свежих и застарелых повреждений вращательной манжеты плеча, дефектов и повреждений суставного хряща.
4	Политравма	Множественные и сочетанные повреждения. Общая характеристика, частота, механизм возникновения.
5	Особенности диагностики и лечения при политравме	Алгоритм обследования пациентов с множественными сочетанными повреждениями. Особенности и приоритеты в последовательности диагностических и лечебных мероприятий.
6	Консервативные и оперативные методы лечения пере-	Скелетное вытяжение, гипсовая повязка, внеочаговый, на костный и внутрикостный остео-

9	Острые и хронические заболевания суставов. Неспецифические, острые и хронические синовиты. Ревматоидный, туберкулезный, бруцеллезный, гонорейный, хламидийный, виллезно-нодулярный и пигментный синовиты.
10	Дегенеративно-дистрофические заболевания костей и суставов позвоночника. Деформирующий остеоартроз. Дегенеративные болезни позвоночника (остеохондроз, спондилез, спондилоартроз, спондилолистез, остеопороз).
11	Общая характеристика посттравматических деформаций и последствий травм опорно-двигательного аппарата.
12	Лечение посттравматических деформаций и ложных суставов нижней конечности.
13	Лечение посттравматических деформаций и ложных суставов верхней конечности.
14	Современные принципы профилактики и лечения гнойно-инфекционных осложнений травм и заболеваний опорно-двигательного аппарата.
15	Современные фармакологические средства предупреждения и лечения гнойных осложнений.
16	Профилактика и лечение посттравматического остеомиелита, послеоперационных нагноений и трофических осложнений.
Камбустиология	
1	Ожоги и ожоговая болезнь. Эпидемиология и классификация ожогов. Особенности ожогового шока и ожоговой болезни. Способы определения глубины и площади ожогов. Клиника и лечение.
2	Кожная пластика и ее виды. Свободная и несвободная кожная пластика.
Общая хирургия, клиническая анатомия и оперативная хирургия опорно-двигательного аппарата	
1	Клиническая анатомия и оперативная хирургия шеи. Топографическая анатомия кивательной мышцы, магистральных сосудов и нервов. Доступы к шейным позвонкам.
2	Клиническая анатомия и оперативная хирургия груди. Топографическая анатомия средостения. Трансторакальные доступы к позвоночнику.
3	Клиническая анатомия и оперативная хирургия плечевого сустава, плеча, локтевого сустава, предплечья, запястья и кисти. Топографическая анатомия вращательной манжеты плеча, лучевого нерва.
4	Клиническая анатомия и оперативная хирургия таза. Топографическая анатомия органов малого таза и доступы к тазовым костям.
5	Клиническая анатомия и оперативная хирургия тазобедренного сустава.

		қарсы көрсетімдері. Айналырғыш манжеттерді операциялық әдіспен қалпына келтіру техникасы және операциядан кейін оңалту.
31	Артроскопиялық хирургияның жалпы ұстанымдары	Артроскопиялық хирургияның жалпы мәселелері және ұстанымдары.
32	Тізе буынының артроскопиялық хирургиясы	Менискілердің зақымдануларын алып тастаудың және тігудің артроскопиялық техникасы. Тізе буынының, тізетобықтың зақымданған байламдарын артроскопиялық әдіспен қалпына келтіру. Тізе буынының остеоартрозын артроскопиялық хирургиялық емдеу.
33	Иық буынының артроскопиялық хирургиясы	Иық буынының патологиясын артроскопиялық емдеу.
Амбулатория-емханалық травматология және ортопедия		
1	Тірек-қимыл аппаратының жарақаттарын және ауруларын амбулаторияда емдеудің қазіргі принциптері	Амбулатория жағдайында жүргізу және динамикасын бақылау тәсілі. Тірек-қимыл аппаратының зақымдары бар науқастарды емханада оңалту. Медицина-әлеуметтік сараптама. Стационарға жолдама беру көрсетімдері. Госпитальға жатқызудан бұрын жүргізілетін зерттеулердің көлемі. Ортопедия-травматологиялық бейін емделушілерді стационарлық емнен кейін амбулаторияда толық емделуін қамтамасыз ету.
2	Иық белдеуі мен қол зақымдарының амбулаториялық диагностикасы мен емі	Иық белдеуі мен қол зақымдарының амбулаториялық диагностикасы мен емі.
3	Аяқ зақымдарының амбулаториялық диагностикасы мен емі	Аяқ зақымдарының амбулаториялық диагностикасы мен емі.
4	Сколиоз ауруы	Сколиоз ауруының жалпы сипаттамасы және клиника-рентгенологиялық диагностикасы.
5	Сколиоздарды емдеу	Сколиоз ауруын консервативтік және операциялық әдістермен емдеу. ЕДШ, корсеттер, мануальдық терапия. Сколиоздарды операция әдісімен түзетуге арналған қазіргі металлоконструкциялардың сипаттамасы.
6	Сколиоз ауруы асқынуларының реабилитациясы, профилактикасы және емі	Сколиозбен ауыратын науқастарды медициналық, хирургиялық, кәсіптік, тұрмыстық және әлеуметтік оңалту. Сколиоз ауруының асқынуларын емдеу, алдын алу.

7	Тірек-қимыл аппаратының жарақаттан кейінгі туындайтын деформациясының және жарақат салдарының жалпы сипаттамасы	Тірек-қимыл аппаратының жарақаттан кейінгі туындайтын деформациясының және жарақат салдарының жалпы сипаттамасы, клиника-рентгенологиялық диагностикасы. Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы.
8	Аяқ буындарының жарақаттан кейін туындайтын деформацияларын және жалған буындарын емдеу	Жалған буындардың (гипертрофиялық және атрофиялық жалған буындар) әртүрлі формаларын емдеу және оның ерекшеліктері. Аяқтың жалған буындарын емдеу кезіндегі ошақтан тыс остеосинтез. Сүйектік аутопластика.
9	Қол буындарының жарақаттан кейін туындайтын деформацияларын және жалған буындарын емдеу	Жалған буындардың (гипертрофиялық және атрофиялық жалған буындар) әртүрлі формаларын емдеу және оның ерекшеліктері. Қолдың жалған буындарын емдеу кезіндегі ошақтан тыс остеосинтез. Сүйектік аутопластика.
10	Тірек-қимыл аппараты ауруларының және жарақаттарының іріңді-инфекциялық асқынуларын алдын алу және емдеудің қазіргі ұстанымдары	Жарақаттан кейінгі остеомиелиттің диагностикасы. Зерттеудің клиникалық әдістері. Рентгенография. Ультрасонография. Остеоденситометрия. КТ. Магнит-резонансты томография. Радионуклидтік диагностика. Жарақаттың іріңді-инфекциялық асқынуларын, созылмалы остеомиелитті кешенді емдеудің негізгі ұстанымдары.
11	Іріңді асқынуларды алдын алу және емдеудің қазіргі фармакологиялық құралдары	Емдеудің консервативтік әдістері. Созылмалы остеомиелитті емдеудегі бактерияға қарсы терапияның ұстанымдары. Антибактериалды қолдану, жарақатты өңдеу тәсілдері.
12	Жарақаттан кейінгі остеомиелитті, операциядан кейінгі іріңдеуді және трофикалық асқынуларды алдын алу және емдеу	Созылмалы остеомиелитті кешенді емдеудің негізгі ұстанымдары. Созылмалы остеомиелитті операция әдісімен емдеудің рөлі. Остеомиелиттік ошақты хирургиялық өңдеу кезіндегі түбегейлі ұстанымдар. Сүйектердің остеомиелиттік ақауларын емдеудегі сүйек арқылы жасалатын компрессия-дистракциялық остеосинтез. Остеомиелиттік ақауларды ауыстырудағы жамау салу әдістері. Сүйек қуыстарын ауыстырудағы бұлшықетпен жамау әдістері. Сүйек қуыстарын ауыстырудағы сүйек-бұлшықетпен жамау әдістері. Жұмсақ

26	Внеочаговый остеосинтез при удлинении и моделировании сегментов конечности.
27	Дифференциальная диагностика травм и заболеваний плечевого сустава.
28	Диагностика и лечение вывихов и переломов плечевой кости.
29	Повреждения вращательной манжеты и заболевания капсулы плечевого сустава.
30	Общие принципы артроскопической хирургии.
31	Артроскопическая хирургия коленного сустава.
32	Артроскопическая хирургия плечевого сустава.
Амбулаторно-поликлиническая травматология и ортопедия	
1	Современные принципы амбулаторного лечения травм и заболеваний опорно-двигательного аппарата.
2	Амбулаторная диагностика и лечение повреждений плечевого пояса и верхней конечности.
3	Амбулаторная диагностика и лечение повреждений нижней конечности.
Детская травматология и ортопедия	
1	Врожденные заболевания и аномалии позвоночника.
2	Сколиотическая болезнь.
3	Лечение сколиозов.
4	Реабилитация, профилактика и лечение осложнений сколиотической болезни.
5	Врожденные заболевания и аномалии нижней конечности. Врожденный вывих бедра. Врожденный ложный сустав большеберцовой кости. Врожденная косолапость, плоская и плоско-вальгустная стопы. Артрогриппоз.
6	Врожденные заболевания шеи, грудной клетки, верхней конечности. Врожденная мышечная кривошея, болезнь Шпренгеля, Клиппеля-Фейля. Воронкообразная и килевидная деформация грудной клетки. Нетипичные деформации ребер. Диагностика и лечение. Синдактилия, радиоульнарный синостоз. Деформации Маделунга. Клиника, диагностика и лечение.
7	Контрактуры и анкилозы суставов. Полиомиелит и полиомиелитические деформации. Детский церебральный паралич.
8	Заболевания мышц, сухожилий, суставных сумок. Миозиты, оссифицирующий миозит. Миофасциальные боли, миогеллез. Диагностика и лечение. Тендиниты, тендовагиниты, тендопериостопатии. Острые и хронические бурситы, синовиты. Ганглии и гигромы. Стенозирующие лигментиты.

3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Травматология и ортопедия в стационаре	
1	Артроскопическая диагностика повреждений и заболеваний суставов.
2	Артроскопическая диагностика повреждений коленного сустава.
3	Артроскопическая диагностика повреждений плечевого сустава.
4	Политравма. Особенности диагностики и лечения при политравме.
5	Консервативные и оперативные методы лечения переломов при множественных и сочетанных повреждениях.
6	Неосложненные переломы позвонков.
7	Лечение переломов позвонков.
8	Реабилитация после повреждений позвоночника.
9	Хирургия кисти, общие принципы.
10	Диагностика и лечение переломов костей кисти и запястья.
11	Диагностика и лечение повреждений сухожилий кисти.
12	Вопросы реабилитационного лечения пациентов ортопедо-травматологического профиля.
13	Физиотерапия и механотерапия в ортопедии и травматологии.
14	Массаж и мануальная терапия в ортопедии и травматологии.
15	Современные принципы блокирующего остеосинтеза в травматологии и ортопедии.
16	Идеология и биомеханическое обоснование интрамедуллярного блокирующего остеосинтеза.
17	Идеология и биомеханическое обоснование накостного блокирующего остеосинтеза.
18	История и общие принципы эндопротезирования крупных суставов.
19	Эндопротезирование тазобедренного сустава при травмах.
20	Эндопротезирование тазобедренного сустава при коксартрозах.
21	Эндопротезирование коленного сустава.
22	Эндопротезирование плечевого сустава.
23	Эндопротезирование голеностопного, локтевого, мелких суставов кисти и стопы.
24	Основы внеочагового остеосинтеза.
25	Внеочаговый остеосинтез при лечении переломов длинных костей.

		тіндердің инфекцияланған ақауларын емдеудегі терілік жамау.
Камбустиология		
1	Күйіктер	Клиникасы мен емі. Күйіктердің эпидемиологиясы және жіктелімі. Электрокүйіктер. Химиялық заттардың әсерінен болған күйіктер.
2	Күйік ауруы	Күйіктік шоктың және күйік ауруының ерекшеліктері. Күйіктердің тереңдігін және аумағын анықтау тәсілдері. Күйіктік шок. Септицемия. Септикопиемия. Реконволесценция.
Тірек-қимыл аппаратының жалпы хирургиясы, клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы		
1	Асептика мен антисептиканың қазіргі ұстанымдары	Асептика мен антисептиканың тарихы. Жарақатты және хирургиялық инфекцияны емдеудің қазіргі ұстанымдары.
2	Шок, коллапс, талма, терминальдық жағдай. Жарақаттық токсикоз. Жарақаттың организмге тигізетін жалпы әсері	Жарақаттық шок. Майлы эмболия. Жарақаттық шок ұғымының анықтамасы, статистикасы, жарақаттық шок патогенезінің теориясы, жіктелімі. Жарақаттық шоктың клиникалық көрінісі. Көкіректің зақымдануы, термиялық күйік, жамбас пен аяқ-қолдың зақымдануы, омыртқа сынуының клиникалық ерекшеліктері. Жарақаттық шок кезінде көмек көрсету— жансыздандыру, транспорттық иммобилизация, тасымалдау, инфузиялық терапия. Шокты стационарда емдеу.
3	Аяқ-қолдың клиникалық анатомиясы, ірі қантамырлары мен нервтерінің топографиялық анатомиясы. Ортопедия мен травматологиядағы хирургиялық операциялар кезінде оңтайлы енулер	Мойынның, көкіректің, омыртқаның, иық белдеуінің, жамбастың, ұршық буынының, аяқ-қолдың клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы. Басты иетін бұлшықеттердің, ірі қантамырлар мен нервтердің топографиялық анатомиясы. Мойыномыртқаға ену әдістері. Көкіректің клиникалық анатомиясы және операциялық хирургиясы. Көкірекортаның топографиялық анатомиясы. Омыртқаға трансторакальдық әдіспен ену.

		Иықтың айналдырғыш манжетінің, кәріжілік нервiнiң топографиялық анатомиясы. Кiшi жамбас ағзаларының топографиялық анатомиясы және жамбас сүйектеріне ену әдістері. Жамбастың проксималь ұшының топографиялық анатомиясы және оған ену әдістері.
--	--	---

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
Стационардағы травматология және ортопедия	
1	Буындардың сынулары мен зақымдануларын емдеудің консервативтік әдістері.
2	Ұсақтанған сынықтарды остеосинтездеудің типтік емес тәсілдері.
3	Остеоартроздарды консервативтік жолмен емдеу ұстанымдары.
4	Остеопороздар этиологиясы, патогенезі және емі.
5	Сүйек тінін регенерациялау негіздері және сүйектердің бітісуін оңтайландыру тәсілдері.
6	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Амбулатория-емханалық травматология және ортопедия	
1	Тұрмыста және өндірісте кездесетін травматизмнің алдын алу.
2	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Балалар травматологиясы және ортопедиясы	
1	Қолдың ортопедиялық патологиясының сирек кездесетін формалары.
2	Омыртканың ортопедиялық патологиясының сирек кездесетін формалары.
3	Көкіректің ортопедиялық патологиясының сирек кездесетін формалары.
4	Аяқтың ортопедиялық патологиясының сирек кездесетін формалары.
5	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.

4 Біліктілікті арттыру пәнінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны «Терапияның өзекті мәселелері»

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
1	Әлеуметтік гигиена және Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмекті ұйымдастыру.

Лучевая диагностика в травматологии и ортопедии	54	12	24	18
Общее количество часов	1620	288	792	540

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям не хирургического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Травматология и ортопедия в стационаре	270	36	144	90
Амбулаторно-поликлиническая травматология и ортопедия	270	36	144	90
Детская травматология и ортопедия	216	24	120	72
Камбустиология	108	12	60	36
Общая хирургия, клиническая анатомия и оперативная хирургия опорно-двигательного аппарата	54	12	24	18
Лучевая диагностика в травматологии и ортопедии	108	12	60	36
Общее количество часов	1890	234	1026	630

Повышение квалификации

Тематика	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные вопросы травматологии и ортопедии	216	24	120	72

- владеть техникой и методами пересадки кожи (свободной и на питающей ножке);
- владеть техникой операций, применяемых при реконструктивно-восстановительных операциях;

владеть навыками:

- наложения гипсовых повязок на конечности, тазобедренной; торакобрахиальной повязки;
- скелетного вытяжения;
- ампутации и экзартикуляции;
- открытого и закрытого остеосинтеза костей конечностей;
- наложения компрессионно-дистракционных аппаратов;
- ламинэктомии, торакотомии, трепанации черепа;
- восстановления мышц, мышечно-сухожильной пластики;
- вправления вывихов позвонков, нижней челюсти, плеча, предплечья, бедра, кисти, фаланг пальцев, стопы;
- корригирующих операций на костном скелете;
- артропластики;
- некротомии;
- некрэктомии;
- первичной некрэктомии с одномоментной аутодермопластикой, отсроченной некрэктомии с одномоментной или отсроченной аутодермопластикой;
- ампутационной техники.

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям хирургического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Травматология и ортопедия в стационаре	216	24	120	72
Амбулаторно-поликлиническая травматология и ортопедия	216	24	120	72
Детская травматология и ортопедия	108	12	60	36
Камбустиология	108	12	60	36
Общая хирургия, клиническая анатомия и оперативная хирургия опорно-двигательного аппарата	54	12	24	18

2	Травматология және ортопедияның жалпы мәселелері.
3	Сүйектер мен буындардың ашық зақымдары.
4	Иық буынының және иықтың айналмалы манжетінің зақымдануы.
5	Қол сүйектерінің сынуы және шығуы, білек және кол басы буындарының шығуы.
6	Аяқ сүйектері мен буындарының зақымдануы.
7	Буынішінен және буыннан тыс сынықтардың ерекшеліктері.
8	Остеосинтез және травматологиядағы компрессия-дистракциялық әдістер.
9	Остеосинтез және ортопедиядағы компрессия-дистракциялық әдістер.
10	Көптеген және жанамаласқан зақымданулар диагностикасы мен емінің ерекшеліктері.
11	Жарақаттық шок және ауырсыну.
12	Омыртқаның туа біткен деформациясы.
13	Көкіректің туа біткен деформациясы. Аяқ-колдың туа біткен деформациясы.
14	Буындардың дегенеративтік-дистрофиялық және бейспецификалық аурулары.
15	Омыртқаның зақымдары мен жүре пайда болған аурулары.
16	Дәлелді медицина негіздері.
17	Салауатты өмір салтын қалыптастыру.

Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Әлеуметтік гигиена және Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмекті ұйымдастыру	Қазақстандағы травматология және ортопедияның даму тарихы. ҚР травматологиялық және ортопедиялық көмекті ұйымдастыру және қолданыстағы құрылымы.
2	Травматология және ортопедияның жалпы мәселелері	Травматология және ортопедиядағы зерттеудің арнайы әдістері және емделушіні тексеру ерекшеліктері. Сынықтарды емдеудің жалпы ұстанымдары. Балалардағы емдеу ерекшеліктері.
3	Остеосинтездің қазіргі ұстанымдары (бекітуші, биологиялық)	Травматология және ортопедиядағы бекітуші остеосинтез. Қазіргі ұстанымдар. Травматология және ортопедиядағы интрамедуллярлық және сүйекүстілік бекітуші остеосинтез.
4	Травматология және ортопедияның жеке	Сүйектер мен буындардың ашық зақымдары. Иық белдеуі мен қолдардың зақымдануы.

	мәселелері	Аяқ жіліншіктерінің сынуы. Буынішілік және буыннан тыс сынықтардың ерекшеліктері. Тізе және тізетобық буындарының, аяқ басының зақымдарнуы.
5	Остеосинтез және травматологиядағы компрессия-дистракциялық әдістер	Травматологиядағы сүйек бекіткіштерімен жүргізілетін остеосинтез. Травматологиядағы ошақтан тыс компрессия-дистракциялық остеосинтез.
6	Политравма	Политравма диагностикасы мен емінің ерекшеліктері. Көптеген сынуларды емдеу. Жарақаттық шок және жанамаласқан зақымданулар. Травмпункттің және қабылдау бөлімінің жұмысын ұйымдастыру.
7	Тірек-қимыл аппаратының туа біткен және жүре пайда болған ортопедиялық аурулары	Омыртқаның туа біткен ақаулары (сколиоз, бұлшықеттік қисық мойын, Шпренгель, Клиппель-Фейл ауруы). Көкірек деформациясы. Ұршықтың туа біткен шығуы. Аяқ деформациясы, артрогриппоз.
8	Буындардың дегенеративтік-дистрофиялық және бейспецификалық қабынбалы аурулары	Шорбуын артроз, диагностикасы мен емі. Артриттердің, синовиттердің саралау диагностикасы, оларды емдеу.
9	Остеосинтез және ортопедиядағы компрессия-дистракциялық әдістер	Травматологиядағы сүйек бекіткіштерімен жүргізілетін остеосинтез. Ортопедиядағы компрессия-дистракциялық остеосинтез.
10	Омыртқа зақымдары және аурулары	Омыртқа денелерінің асқынған және асқынбаған сынулары. Омыртқаның дегенеративтік-дистрофиялық аурулары (остеохондроз, спондилоартроз, спондилез және т.б.) Омыртқа хирургиясы.

4.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
1	Буындар сынықтары мен зақымдарын емдеудің консервативтік әдістері.
2	Сынықтарды остеосинтездеудің қазіргі ұстанымдары.

- особенности ортопедии и травматологии детского возраста;
- принципы, приемы и методы обезболивания в ортопедии и травматологии, камбустиологии;
- показания и противопоказания к применению рентгеновских, радиологических и других методов специального исследования;
- методы лечения в травматологии и ортопедии, показания и противопоказания к операции в различных возрастных группах населения;
- общие реакции организма на термическую травму, механизм их развития и клинические проявления;
- принципы подготовки к операции при глубоких ожогах и ведения послеоперационного периода;
- течение острой ожоговой травмы;
- технику безопасности при работе с хирургической аппаратурой, применяемой для пластических операций в камбустиологии;
- оборудование и оснащение палат травматологического и ортопедического отделений, послеоперационных палат и палат интенсивной терапии;
- применение физиотерапии и восстановительной терапии в травматологии и ортопедии, показания и противопоказания к санаторно-курортному лечению;

уметь:

- выявить общие признаки травмы различных частей тела, оказать необходимую срочную помощь;
- определить объем и последовательность реанимационных мероприятий;
- определить показания, противопоказания к проведению операции; составить схему, план, определить тактику ведения больных, разработать план подготовки больного к экстренным или плановым операциям;
- определить необходимость специальных методов исследования (лабораторных, рентгенологических, радиоизотопных, функциональных и др.), дать правильную интерпретацию их результатов;
- оценить тяжесть термического поражения;
- разработать схему послеоперационного ведения больного, профилактику послеоперационных осложнений, его реабилитацию;
- правильно оценивать состояние и транспортировать больных, подлежащих лечению в специализированных отделениях;
- технологии проведения перевязок у ожоговых больных;
- виды аутодермопластики;
- основы реконструктивной хирургии последствий ожогов;
- использование различных видов перевязочного материала в зависимости от фазы раневого процесса;
- определение глубины и площади поражения;
- оценить тяжесть ожогового шока; своевременно и в полном объеме проводить противошоковую терапию при ожоговом шоке;
- оказать специализированную помощь больным с термической травмой;

1 Пояснительная записка

Введение

Типовая учебная программа по специальности «Травматология и ортопедия» (переподготовка и повышение квалификации) является обязательной формой подготовки врачей. Переподготовка является логическим продолжением обучения после ВУЗа, направленным на подготовку квалифицированного врача специалиста, в системе непрерывного профессионального развития. Повышение квалификации необходимо для поддержания, расширения, углубления и совершенствования ранее приобретенных профессиональных знаний, умений и навыков.

Цель дисциплины: достижение высокого качества дополнительного медицинского высшего образования за счет выполнения обязательных требований к переподготовке специалистов травматологов-ортопедов, а также знание современных актуальных проблем и освоение инновационных технологий по специальности.

Программа рассчитана на специалистов, имеющих предшествующий уровень образования и стаж работы по специальностям хирургического профиля (высшее медицинское образование, интернатура, переподготовка кадров).

Основными методами подготовки являются непосредственно практическая деятельность под руководством преподавателя или куратора, отработка практических навыков на симуляционных моделях, семинарские занятия, лекции, самостоятельная работа.

Занятия проводятся непосредственно в клинических отделениях НИИ травматологии и ортопедии, учебной комнате (симуляционном центре).

Задачи дисциплины:

- достижение высокого качества дополнительного медицинского образования за счет выполнения обязательных требований к переподготовке и повышения квалификации специалистов травматологов-ортопедов.

Конечные результаты обучения

Слушатель должен

знать:

- общие вопросы организации травматологической помощи взрослому и детскому населению; организацию работы травмпунктов; вопросы интенсивной терапии и реанимации в травматологии-ортопедии;
- анатомию основных областей тела, в частности верхних и нижних конечностей, черепа, таза и позвоночника, их кровоснабжение и иннервацию;
- патофизиологию травмы и кровопотери, профилактику и терапию шока и кровопотери; патофизиологию и морфологию раневого и гнойного процесса, термического и радиационного поражения;
- общие и функциональные методы исследования в травматологии и ортопедии, камбустиологии;

3	Остеоартроздарды консервативті жолмен емдеу ұстанымдары.
4	Остеопороздардың этиологиясы, патогенезі және емі.
5	Сүйек тінін регенерациялау негіздері және сынған сүйектердің бітісіп кетуін оңтайландыру тәсілдері.
6	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық, интерактивтік.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: науқастарға жетекшілік ету, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлік палаталарды аралауға қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталастар, презентациялар, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): палаталарда, амбулаториялық қабылдауда және үйде науқастарға жетекшілік ету, емдеу-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бакылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, сырхатнаманы жазу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту, портфолио қалыптастыру.

6 Клиникалық база

Стационарлардың травматологиялық бөлімшелері: жігі жаракат, политравма, нейротравматология, ортопедия, іріңді травматология, микрохирургия.

Травматологиялық пункттер. Оңалту орталықтары (бөлімшелері).

Орыс тіліндегі

негізгі:

1. Котелников Г.П., Краснов А.В., Мирошниченко В.Ф. //Травматология. - 2009. - 538 с.
2. Гуманенко Е.К., Козлова В.К.//Политравма. -2009. - 608 с.
3. Котелников Г.П., Миронов С.П. // Травматология. - 2008.
4. Фишкин А.В. // Травматология. -2008. - 352 с.
5. Травматология и ортопедия / в 4 томах. Том 3. Травмы и заболевания нижней конечности. Издательство: Гиппократ, 2008. - 1056 с.
6. Шапошников Ю.Г. //Травматология и ортопедия. -2007. - 3т.
7. Корнилов Н.В., Грязнухин Э.Г.//Травматология и ортопедия, том 4. Травмы и заболевания таза, груди, позвоночника, головы. 2006. - 624 с.
8. Анкин Л.Н., Анкин Н.Л. //Травматология. -2005. - 496 с.
9. Травматология и ортопедия/Руководство для врачей в 4 томах под общей ред. Н.В. Корнилова. – С-Пб., «Гиппократ», 2004. - 768 с.
10. Киричек С.И. //Травматология и ортопедия. - 2002.

қосымша:

1. Гиршин С.Г. //Травматология. Клинические лекции по неотложной травматологии. –Учебное пособие. - 2009.
2. Иванников С.В., Оганесян О.В., Шестерня Н.А. //Травматология. Наружный чрескостный остеосинтез при переломах костей предплечья –Практическое пособие. - 2009.
3. Шапавалов В.М., Хоминец В.В., Михайлов С.В.//Основы внутреннего остеосинтеза. -2009. - 240 с.
4. Новикова С.Л. //Легкость движения. Реабилитация после эндопротезирования коленного и тазобедренного суставов по запатентованной методике. - 2009. - 120 с.
5. Епифанов В.А., Епифанов А.В.//Восстановительное лечение при повреждениях опорно-двигательного аппарата. - 2009. - 480 с.
6. Кондратьев А.Н. //Неотложная нейротравматология. - 2009. - 192 с.
7. Клюквин И.Ю., Мигулева И.Ю., Охотский В.П.//Травмы кисти. - 2009. - 192 с.
8. В.Ф. //Экстренная помощь при травмах, болевых шоках и воспалениях –Практическое пособие. 2008.
9. Дэвид Гранди, Эндрю Суэйн //Травма спинного мозга. - 2008. - 128.
10. Петров В.Г., Замилацкий Ю.И., Буров Г.Н. //Технология изготовления протезов верхних конечностей. - 2008. - 128 с.
11. Лоренс Б. Харклесс, Ким Фелдер-Джонсон //Секреты голеностопного сустава и стопы. - 2007. - 320с.
12. Котешева И.А.//Травмы. Первая помощь и восстановительное лечение. - 2008. - 352 с.
13. Набоков А.Ю.//Современный остеосинтез. - 2007. - 400 с.

1. Пояснительная записка	30
2. Распределение часов дисциплины.	32
3. Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки . . .	34
4. Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации	44
5. Методы обучения и преподавания.	47
6. Клиническая база.	47
7. Список рекомендуемой литературы	48

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии со стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Травматология и ортопедия».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 года.

14. Семенова О.П.//Реабилитация посттравматических больных. - 2006. - 240 с.
15. Соколов В.А.//Множественные и сочетанные травмы. - 2006. - 518 с.
16. Соколов В.А.//Травматология Множественные и сочетанные травмы, Практические пособие. - 2006. - 518 с.
17. Малахов О.А., Карлина С.Э. //Врожденный вывих бедра. - 2006. - 128 с.
18. Томас Скалетта, Джеффри Шайдер//Неотложная травматология. -2006. -750 с.
19. Мовшович И.А.//Оперативная ортопедия. - 2006. - 448 с.
20. Соломин Л.Н.//Основы чрескостного остеосинтеза аппаратом Г.А. Илизарова. - 2005.
21. Гуменюк Н.И., Киркилевский С.И. Инфузионная терапия: Теория и практика, Киев, Книга Плюс 2004.
22. Агаджанян В.В., Пронских А.А., Устьянцева И.М. и др. «Политравма». Новосибирск, Наука, 2003.
23. Агаджанян В.В., Пронских А.А., Устьянцева И.М. и др. «Политравма. Септические осложнения». – Новосибирск, Наука. 2003.
24. Климовицкий В.Г., Пастернак В.Н.//Манипуляция в практике ургентной травматологии. Практическое руководство. - 2003. - 384 с.
25. Дж. Эдвард Морган-мл. Мэгид С. Михаил «Клиническая анестезиология» Перевод с английского под редакцией академика РАМН А. А. Бунятына, Издательство БИНОМ, – Москва. 2001.
26. Парамонов Б.А., Порембский Я.О., Яблонский В.Г. Ожоги. Руководство., Санкт-Петербург. 2000. – 480 с.
27. Пол Марино «ICU Book», 1999 г.
28. Ip D. Orthopedic Traumatology – A Resident’s Guide, 2-d edition – Springer-Verlag, Berlin, 2008.
29. Ip D. Orthopedic Principles - A Resident’s Guide, Springer-Berlin-Heilderberg, 2005.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

ТРАВМАТОЛОГИЯ И ОРТОПЕДИЯ

Астана 2010